

DÉLMAGYARORSZÁG

80. évfolyam, 94. szám
1990. április 23., hétfő

POLITIKAI NAPILAP

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Csökken a katonák befolyása

Kevesebb élelem Litvániának — London és Európa — Hány márka egy márka? — Határzűrök dollárban

Érzékelve a közhangulatot, úgy tűnik, az utóbbi napokban a legnagyobb vihart a jugoszláv intézkedés okozta, amely hazánk polgárait 200 dollár beváltására kötelezi, ha a szomszédba kívánnak látogatni. Sokan sürgetnek drasztikus ellenlépéseket hazánk részéről, pedig a megoldás nyilván csak a tisztességes és egészséges kompromisszum lehet, nem az ellentétek eskalálása. Ez viszont a jugoszláv félén múlik. (A határon szerzett információinkat lapunk 3. oldalán olvashatják.)

Úgy tűnik, a Szovjetunióban tovább éleződik a litván helyzet. Egyes jelentések szerint az olajat követően immár az élelmiszerszállítmányok is fogyatkoznak. Ebben az összefüggésben is érdekes lehet a CIA jelentése, amely a gazdasági helyzet további romlását jósolja a Szovjetunióban, ennek ellenére viszont a polgári vezetés megerősödését tippeli a katonák befolyásával szemben. Hogy a kedélyek az Európa-házban is hullámzóak, arra London nyilatkozata utal, no meg az NSZK-NDK között éleződni látszó vita a majdani márka-árfolyamról.

A hétvége hazai eseményei közül talán azt érdemes kiemelni, hogy számos párt tartott fontos tanácskozást.

Szavay István

Gaia '90 A Föld napja

A régi görögök szemében önálló istenként élt a Földanya (Gaia), maga is isteni lények szülője. Az ősi hit és a modern tudomány két és fél ezer év után lassan újra eggyé lesz a feltevésben, mely szerint a bioszféra több mint a természeti környezetben létező dolgok összessége. Elő, önszabályozó rendszer.

Április 22-én, vasárnap, a Föld napja volt.

„Az ólom méreg! Nem kell savas eső! Tiszta levegőt!” Megafonjaikból e jelszavakat küldték az esőterhes felhőktől szürke vasárnap reggelbe a zöldek és a környezetvédők, amikor a füstös Bartók térről a hozzájuk csatlakozókkal a Dugonics térre vonultak.

Igy kezdődött Szegeden a Föld napja, amelyet éppen húsz éve rendeztek meg először az Egyesült Államokban. Szembeszállni a természetromboló erővel, megállítani az ipari szennyezést, az öserdők irtását, komolyan venni az üvegházhatást, elhárítani a fenyegető ökológiai katasztrófát — vagy (kevésbé kozmikus megfogalmazásban) több vilamos üzemi járművet, ka-

talizátort a füstökádó gépkocsikra. A célok két évtizede változatlanok.

Az időjárás felelt az emberi jó szándékokra: elsöpörte a felhőket, kék ég és nap sütés ragyogott a város fölött.

Futás. Aki újságpapírt, régi gyógyszerkezet, vagy kimerült elemeket hozott, rajtszámot kapott a három kilométeres utcai futóversenyre. Indulók: négyévestől (másfél éve fut) ötvenhárom évesig (aktív, veterán maratonista).

Könyvek, jelvények, képeslapok. Az „Életmód kalendáriumából” megtudhatjuk, hogyan végezzünk „vértisztító teakúrát, és ha kedvünk támadna „idegerősítő kekszet” rágni, arra is van recept.

Volt még aszfalttrajzverseny, country-zenére ringatózó szemüveges néni, eső utáni jó levegő és ebéd előtti sütkérezés a száraz és csöndes zenélő szökőkút körül.

A Föld napján gondoltunk a természetre. De mi marad ebből a jövő hétre...?

(Képriportunk a 8. oldalon.)

(nyilas)

II. János Pál Havelnél

A katolikus egyház feje-ként, keresztényként, szláv-ként, a testvéri lengyel nemzet nagy fiaként, tanítóként és harcosként, íróként, kiművelt férfiként, a kultúra embereként üdvözölte Václav Havel csehszlovák köztársasági elnök II. János Pál pápát a prágai vár új Rudolf galériájában, ahol a katolikus egyház fő a csehszlovák művészeti és szellemi élet vezető képviselőivel találkozott.

A pápa terjedelmes beszédében egybevette azt, hogy hangoztatta, hogy Csehszlovákia bizonyos értelemben ismét visszatér Európába,

ahol megvan a helye és küldetése. Mint mondták, Csehszlovákia évszázadok óta szellemi útkeresztesződés volt, hídait alkotott kelet és nyugat között. Az Atlanti-óceántól az Uralig terjedő egységes Európa ma már nemcsak álom, nem utópisztikus emlékezés a középkorra, hanem szemünk előtt való ismét valósággá. Európa utat keres az új egységhez, ez azonban nem lehet csupán gazdasági vagy politikai, hanem olyan folyamatnak kell lennie, amelynek mély kulturális, szellemi és erkölcsi dimenziói vannak.

Élelmiszerblokádk?

A szovjet vezetés szélesíti a Litvániával szembeni gazdasági blokádot: a kőolaj és a földgáz után a köztársaságnak szánt élelmiszereket is más helyre küldik — jelentette ki pénteken viilnusi sajtóértekezletén Romualdas

Ozolas litván miniszterelnök-helyettes.

Ozolas példaként azt említette, hogy nem futott be Klaipėda litván kikötőbe két nyerscukrot szállító kubai hajó, s egy Lettországból Litvániának címzett halszállítmányt is máshová küldtek.

Kazinczy-érmesek

A díjátadás egy pillanata

Ünnepélyes eredményhirdetéssel zárult szombaton Szegeden a pedagógusjelöltek Kazinczyról elnevezett Szép magyar beszéd versenyeinek kétnapos országos döntője. A Kazinczy-emlékért tiz versenyző vette át a zsűri elnökétől, Petőfi S. János nyelvész-től, az olaszországi maceratai egyetem professzorától.

Az idei verseny legszebben beszélő pedagógusjelöltjei: Asványi Ilona, a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola negyedéves magyar-könyvtár szakos; Eke Ildikó, a győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola másodéves; Kántor Zsuzsanna, a Budapesti Tanítóképző Főiskola első éves; Kiss Mó-

nika, a szegedi József Attila Tudományegyetem negyedéves magyar-történelem szakos; Kruppa Levente, a nyíregyházi Görögkatolikus Hittudományi Főiskola negyedéves teológia szakos; Máté Krisztina, a pécsi Janus Pannonius Tanárképző Főiskola első éves magyar-művészettudomány szakos; Pokstetter Lívia, a pozsonyi Comenius Egyetem első éves magyar-történelem szakos; Szosnyák Ildikó, a Szarvasi Óvodák Tanárképző Intézete; Tóth G. Zoltán, a budapesti ELTE Tanárképző Karának másodéves magyar-népművelés szakos és Varga Emese, a sárospataki Comenius Tanítóképző Főiskola első éves hallgatója.

Párthétvége

MDF: Parlamenti frakció alakult

A Magyar Demokrata Fórum megválasztott parlamenti képviselőinek kétnapos alakuló frakcióülése kezdődött meg szombaton az Országgyűzésben. Szabad György történészprofesszor, az MDF elnökségének tagja bevezetőjében áttekintést adott a magyar Országgyűlésnek máig tartó folyamatáról.

A továbbiakban Antall József, a párt elnöke mondott beszédet, majd a képviselők tájékoztatót hallgattak meg az Országgyűlés szerepéről és a háziszabályokról. A délutáni órákban

az előző ciklusban is képviselőként tevékenykedő MDF-tagok ismertették meg „újjonc” társaikat a képviselői feladatok gyakorlati és technikai kérdéseivel. Így szó volt egyebek között az interpelláció, a felszólalás lényegéről, s az országgyűlési vitakultúráról.

A frakcióülés vasárnap folytatódott. Ekkor választották meg a parlamenti frakció nyolctagú elnökségét, valamint a tisztségviselőket, s körvonalazták a szakmai bizottságok feladatát, összetételét.

SZDSZ: A rendszer ellenzékéből a kormány ellenzéke

Kis Jánost választották a Szabad Demokraták Szövetségének elnökévé az SZDSZ küldöttértekezletének második napján.

A tanácskozás második munkanapján emellett a szekcióüléseken megfogalmazott álláspontokról, javaslatokról tájékoztottak a küldöttek, illetve több ponton — elsősorban az elnöki funkció bevezetéséhez igazítva — módosították a szövetség alapszabályát.

A kétnapos tanácskozás végén Kis János, az SZDSZ pártelnöke hangsúlyozta: a Szabad Demokraták Szövetsége túljutott történetének

hőskorán; a szövetség a rendszer ellenzékéből a kormány ellenzékévé vált. Az SZDSZ az új rendszernek nem ellenzéke, hanem híve, hiszen maga is küzdött a rendszerváltásért. A szabad demokraták a kormányt, amelynek ellenzéke lesznek, törvényesnek fogja tekinteni, mivel a létrejövő koalíció a választópolgárok szavazatainak többségét szerezte meg. Ugyanakkor az SZDSZ is törvényes, legitim ellenzék, hiszen a szavazópolgárok igen jelentős, csaknem 25 százalékos kisebbségének bizalmát élvezi.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Az enyém vagy a tiéd?

Pártok a földkérdésről

A Magyar Néppárt és az Agrárszövetség által meghirdetett péntek délutáni agrárvitához a Független Kisgazdapárt és az MSZP csatlakozott. Míg a választási harcban mindenki a saját programját hangoztatta, és igyekezett a hangsúlyt az eltérésekre tenni, most inkább a közös vonások jelentették a kiindulópontot. Úgy tűnik, győzött a józan ész — legalábbis megyei szinten —, s igyekeztek e témában pártok fölötti álláspontot kicsiszolni. Szó sincs róla, hogy a különbségek eltűntek, de legalább az őszinte hangvétel bizakodásra adhat okot.

Fehér Károly (Magyar Néppárt):

— Az emberi méltóságot tisztelve kell a tulajdont rendezni. Ennek alapja nem lehet egy kiragadott évszám. Az 1945-ben született földreform koalíciós, össznépi elhatározás volt, ezért legitimitása kétségteljesen határozatlan. Már 1948-ban voltak erőszakosnak mondható szerződések. Ma is akadnak zavaró momentumok. Földet mérnek egyes térszerekben, abból, aminek még nem tisztázott a jogállása. Valamit azonban sürgősen tenni kell. Az első ütemben, 5-6 hektár mértékig, a földhasználat szinte gondolkodás nélkül rendezhető. Az 50-100 hektárak kimérésénél már célszerű megkövetelni, hogy értsen is a földhöz az, aki megkapja. Kalendáriumokra semmi szükség. Akinek nincs tulajdona, az bérlet útján juthasson földhöz. A tulajdont mindenki visszakaphatja, az államosítottat kivéve. A használat, a térszét, és állami gazdaságokat is beleértve, fizessenek bérleti díjat. Nem feltétlenül szükséges a parasztnak takarmányt termelni, elég, ha megkapja a haszonbérletért a holdankénti 3-4 mázsa terményt, abból már állatot hizlalhat.

— Feltétlenül ideiglenes nemzeti földrendező bizottságokat kell létrehozni, a helyhatósági választásokig csak ez jelenthet az ügyek intézésénél fogódzót és kontrollt. Az egyéb rendezetlen problémák, így a házaké és üzleteké, még bonyolultabbak, ezért későbbre csúszhatnak. Talán már megoldható lenne, hogy a lakó a használatért az eredeti tulajdonosnak fizessen.

Hatvani Zoltán (Független Kisgazdapárt):

— Mindenképp szükség van a kompromisszumra. De azért tisztázuk: mi nem tesszünk különbséget államosított és térszét föld között. Az 1947-es állapotot kritika nélküli visszaállítása is hiba lenne, ugyanis akkor a zsidótörvényt, a hadifogságot, internálást figyelmen kívül hagyánk. Mi csak azt mondjuk: ami erőszakkal jött létre, nem ismerjük el. A térszét is ezért kell megpiszkálni. A tulajdon visz-szaállítását 100 hektárig képezzük, ezen felüli igény kielégítésére a bérleti forma jöhetne szóba. Alapelvünk mozgatója: nem büntethetjük azokat, akik a pénzüket nem a kocsmában hagyták, hanem földet vettek rajta. Az sem káltható

ki bűnösnek, aki a körülmények kényszerétől hajtva elment a városba dolgozni. A továbbiakban senki sem tiltathatja, hogy suba a subához, guba a gubához alapon összeálljon — mondjuk két százhektáros gazdaság.

— A vád ellen, hogy vis-szahozzuk a cselédrendszert, tiltakozom. Épp ellenkezőleg, fel fog értékelődni a munkaerő. Nagyon fontos, hogy a fecsérlést az állami dotáció megszüntetésével egyszer, s mindenkorra kiiktassuk. Nem baj az, ha egy kiló kenyér 200 forintba kerül, a keresetét kell hozzá idomítani.

Pintér István képviselő (ugyanezekben a színekben) még hozzáfűzte:

— A tulajdon elleni sérelmet orvosolni kell. Nemcsak a föld tartozik ide, a cseplőgép, a daráló, a kocma ugyanígy. A megvalósításhoz kevés a szakemberrünk. Hibának tartom, hogy a volt MSZMP-tagokat nem fogadtuk sorainkba. Az embert és cselekedeteit kellett volna inkább mérlegelni.

Molnár Albert (Agrárszövetség):

— A földmegváltás törvény szerint történt, de gusztustalan módon. Az alacsony összeg következménye a mesterségesen alacsonyan tartott élelmiszeráraknak. Ezt a különbözetet a társadalom élte fel. Aki nem a falun él, azt is rehabilitálni kell, örökváltás formájában. Aki jól meg tudja művelni a földet, vis-szakaphatja. A maradékból az kájon, akinek sohasem volt, de a mezőgazdaságban dolgozik. Ezért azonban fizesse az örökváltás egy részét. A valódi szövetkezet csak magántulajdonon alapulhat. A miénk és enyém közötti különbséget mindenki érzi és érti.

Kalivoda Imre (MSZP):

— Apámtól kétszer elvettem a földjét, én szövetkezeti elnök vagyok. Talán ezért vagyok másoknál ijedtebb, ha azt hallom, a mezőgazdaságot sürgősen át kell szervezni. A '47 körüli merev visszaállítás ellen a ma „földet tőrök” nevében tiltakozom. Ma a mezőgazdaságból négyszázezer ember él, nem csinálhatunk most 3 millió birtokot. A föld magántulajdonának létjogosultságát vallom, de vígázunk, ez nem minden. A nyűgöket mindenkiről le kell egyszerűen venni. A szabályozás, az elvonás, a felvásárlási árak, a monopóliumok mindenkit egyaránt megfojt-hatnak.

T. Sz. I.